

TARTIŞMA: EĞİTİM

Yer bilimlerinin gelişmesi, daha iyiye gidişin yönlendirilmesi, günümüz yer bilimcilerinin yaptığı araştırma ve çalışmalar yanında, yeni yer bilimcilerin yetiştirilmesine bağlıdır. Burada eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Yurdumuzda yer bilimle eğitiminin, Türkiye koşullarına uygun biçimde çağdaşlaştırılması için, yer bilimcilerimiz neler düşünmektedir?

Aşağıdaki yazı ile eğitim sorunlarını ortaya koymayı, konuyu tartışmaya açarak yer bilimcilerimizin düşüncelerini yayımlamayı T.J.K. amaç edinmektedir. Görüşlerinizi yazılı olarak bekliyoruz.

TÜRKİYE'DE ÇAĞDAŞ DÜZEYDE YER BİLİMLERİ EĞİTİM PROGRAMLARINI GERÇEKLEŞTİREBİLMEK İÇİN YAPILMASI GEREKEN ÖN ÇALIŞMALAR NELERDİR ?

K. ERÇİN KASAPOĞLU Yer Bilimleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara

GİRİŞ

Günümüzde, kalkınma çabasında olan ülkelerin öngör-
dükleri kalkınmayı gerçekleştirme konusunda karşılaştıkları sorunlar arasında, 'Ekonomi'den sonra gelen en önemli sorun 'Eğitim'dir. Bu sorun ile ilgili kuruluş ve kişilerin sık sık sözünü ettikleri ve bir 'amaç' olarak belirledikleri konu ise, ülkemizdeki eğitimin çağdaş bir düzeye eriştirilmesidir. Ancak, bir ülke için 'çağdaş eğitim düzeyi' nedir. Öncelikle bunun açık ve seçik olarak belirlenmesi gerekir. Kalkınma çabasında olan bir ülke için çağdaş eğitim düzeyi, halen kalkınmış olan ülkelerdeki eğitim düzeyi değildir; eğitim düzeyinin çağdaş bir düzeye eriştirilmesi de, kalkınmış bir ülkedeki eğitim düzeyinin örnek alınması, onun aynen benimsenmesi anlamına gelmez. Kalkınma çabasında olan bir ülke için, gerçek anlamda bir çağdaş eğitim düzeyi, o ülkenin ko-

sullarına en uygun ve kalkınma yönündeki gereksinmelerine en iyi biçimde yanıt verebilecek nitelikteki bir eğitim düzeyidir. O halde, bu konuda yapılması gereken çalışmaların başında, ülkenin eğitim konusundaki temel gereksinimlerinin neler olduğunun saptanması gelir. Bunların en doğru biçimde saptanabilmesinde etkin ve yararlı olabilecek bir yöntem ise, o ülkede eğiten, eğitilen ve bu eğitilen kişilerden yararlanma durumunda olan tüm kişi ve kuruluşların bu konuda sıkı işbirliğini öngörür. Örneğin, bugün üniversitemizdeki eğitim düzeyinin çağdaş bir düzeye eriştirilmesi amacı ile yapılan en önemli çalışmalar, halen uygulanmakta olan eğitim programlarının yenilenmesi, geliştirilmesi şeklinde olmaktadır. Ancak, bu tür bir çalışma, yukarıda belirtilen anlayış içinde, üniversite öğretim sorumluları, öğrenciler ve ile-

ride bu öğrencilerden yararlanma durumunda olan kişi ve kuruluşların işbirliği; bu üç grubun bu konudaki düşünce ve görüşlerinin bir araya getirilerek tartışılması ve bundan sonra bir karara varılması halinde amaca yönelik ve yararlı olabilir. Yoksa, bu üç grubun ayrı ayrı, kendi başlarına, masa başında ve kâğıt üzerinde yapacakları değişiklikler ve yenilikler ile, yukarıda belirtilen amaca erişebilme olanakları yoktur.

Aşağıda, Türkiye'deki yerbilimleri eğitiminin geliştirilmesi ve çağdaş bir düzeye eriştirilmesi konusu ile ilgili olarak, üniversitelerimizin yerbilimleri eğitimi yapan fakülte ya da bölümlerinde halen uygulanmakta olan eğitim programlarının yenilenmesi ve geliştirilmesi amacı ile yapılacak çalışmaların ne şekilde yürütülmesi gerektiği, yukarıda belirlenen anlayış içinde tartışılmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Üniversitelerimizde günümüzde uygulanmakta olan eğitim programlarının geliştirilmesi amacı ile yapılacak çalışmalarda izlenmesi gereken yol ve uygulanacak yöntemin en uygun ve etkin biçimde belirlenebilmesi için, herşeyden önce, aşağıdaki soruların yanıtlarının açık, seçik ve doğru olarak saptanması gerekir:

- Ülkemizin, bugün, yerbilimlerinin hangi dallarında eğitim görmüş, yetişmiş elemanlara daha çok gereksinimi vardır. (örg. genel jeoloji, mühendislik jeolojisi, hidrojeoloji, maden jeolojisi, çevresel jeoloji, deniz jeolojisi, vb).
- Yerbilimlerinin bu değişik konularında yetiştirilecek kişilerin uğraşsal niteliği ne olmalıdır? (örg. jeolog, yüksek jeolog, jeoloji mühendisi, jeoloji yüksek mühendisi gibi).
- Ülkemizin yerbilimlerinin bu değişik konularında yetişmiş, değişik nitelikteki elemanlara olan gereksinimi günümüzde ne düzeydedir. Yakın bir gelecekte bu gereksinim ne düzeye erişebilir?
- Ülkemizde, yerbilimci çalıştıran kuruluşların bu yerbilimcilerden bekledikleri hizmetler nelerdir. Üniversitelerimizden bugüne dek yetişmiş yerbilimciler bu kuruluşlara, kendilerinden beklenen bu hizmetleri ne ölçüde verebiliyorlar? Bu kuruluşların, üniversitelerdeki yerbilimleri eğitimi ve bu eğitimin geliştirilmesi konusunda görüşleri ve önerileri nelerdir?

e) Üniversitelerimizden mezun olmuş ve bugün Türkiye'de yerbilimlerini uygulayıcı kuruluşlarda görev almış yerbilimcilerin, uğraşlarını uygulamada karşılaştıkları sorunlar nelerdir? Bu sorunlar, üniversitedeki eğitimleri ile ne derece ilgilidir? Bu yerbilimciler bugün çalışmakta oldukları bu kuruluşlara kendilerinden beklenen hizmeti verebildiklerine inanıyorlar mı? Bu soruya yanıtları 'hayır' ise, bunun nedenleri nelerdir. Bu nedenler, üniversitelerdeki eğitimleri ile ne derece ilgilidir? Bu konuda üniversitedeki eğitimlerinde gördükleri eksiklikler varmıdır? Varsa bunlar nelerdir? Bu eksikliklerin giderilmesi, üniversitelerimizdeki yerbilimleri eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda bu yerbilimcilerin görüş ve önerileri nelerdir?

f) Halen üniversitelerimizde yerbilimleri eğitimi gören öğrencilerimiz gördükleri eğitimin amacının ne olduğunu yeterince biliyorlar mı? Üniversiteden mezun olduktan sonra görev alabilecekleri kuruluşlar, bu kuruluşlarda yapabilecekleri işler ve kendilerinden beklenecek görevler hakkında yeterli bilgiye sahip midirler? Bugün üniversitede görmekte oldukları eğitimin ileri de kendilerinden beklenen görevleri yerine getirebilmelerinde yeterli olacağına inanıyorlar mı? Üniversitedeki eğitimlerinde eksik gördükleri yanlar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir? Üniversitelerimizdeki yerbilimleri eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda, öğrencilerimizin görüş ve önerileri nelerdir.

SONUÇ

Üniversite yetkilileri, ancak yukarıda belirtilen tüm bu sorunların yanıtlarını saptadıktan, bunları biraraya getirip ayrıntılı bir biçimde inceleyip, gerekli sentez ve analizleri yaptıktan, konuyu tüm boyutları ile ayrıntılı bir biçimde tartıştıktan sonra hazırlayacakları yeni eğitim programları ile ülkemizdeki yerbilimleri eğitim programlarını geliştirmek ve bunları çağdaş bir düzeye erişirmek olanağına sahip olabilirler. Aksi halde, yukarıda da belirtildiği gibi, üniversite yetkililerinin kendi başlarına masaları başına oturup, kâğıt üzerinde hazırlayacakları, görünüşte ileri düzeyde eğitim programları ile ülkemizdeki yerbilimleri eğitimi çağdaş bir düzeye erişirebilme çabaları gerçekte daima yetersiz ve anlamsız kalacaktır.